

** (Könyvterelés.) Pankotáról írják, hogy a község az éhhalállal küzdő szegények segélyezésére 90 p. mérő gabonát nyert, és ottani hercegi uradalom igazgatójához fordult annak várméltó megöröltetésére végett, s a több millió értékű uradalom, mely a község alkalmából a jótékonyaság oltárára még egy fillért sem tett, e csekély kérést is megtagadta. Ritka példája a felebaráti szeretetnek!

** (Meglepő indítvány.) A körmez-bányai kaszinó közelebbi nagy gyűlésén a számadásokból kitűnően, hogy a kiadás a bevételt 90 fital föllümlta; egy tag azon indítvánnyal lépett föl, hogy miután az egyetnek két magyar lapja jár, (roppant nagy szám!) ezek közül az egyiket szüntessék meg. Mondanunk sem kell, hogy e jeles indítvány általános rozslás mellett megbukott; de mégis sajnálattal kell följegyeznünk, hogy akad csak egy is, a ki nemcsak nyelvünket, hanem annak közönyeit is oly könnyelműen szeretné kizárni, nem gondolva meg, hogy leginkább a nyelv az, mely a különben rokon kebleket még szorosabban összefűzni képes.

** (Névmagyaritás.) Felsőbb engedély mellett, Szekcsik Tamás pozsonyi ev. lyceumi tanár, vezetéknévét „Székesi“-re változtatta.

** (Haldézs.) Hegyi Gyula, a volt „Kritikai Lapok“ egykori munkatársa, s a budai realiskolában s. tanár, e hó 15-én meghalt. Béke poiraíra!

Több városi és községi előjáróság részéről álladalmi és községi adókönyveceskék nyomtatására szólítottán fel, azok folytonosan japhatók; 100 db. ára 3 uj forint. — Landerer és Heckenast könyvnyomdájában Pesten, egyetem-utca, 4-ik sz. a.

(Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldött:

Az alföldi szükkölködők számára: Debreczenből Csér Imre 50 ft., Csér Crescentia 30 ft., összesen 80 ft.

A pesti prot. árvaház számára: Debreczenből öz. Kenessey Zsigmondné asszony 10 ft.

A 117 éves Farkas László számára: Debreczenből öz. Kenessey Zsigmondné asszony 2 ft.

(A tehetetlen agg Farkas László ügyét ajánljuk jótékony szívű olvasóink figyelmébe. A szegény öreg állapota vaóban számandó; szeme világot most már egészen elveszté s az ágy föl többé föl nem kelhet. A mellett jó szívű, de szegény emberek ápolása alatt áll, kik reá nézve idegenek, s csak felebaráti könyörületből viselik gondját. Meghalni nem tud, de nem is akar még most sem.)

Nemzeti színház.

Péntek, jan. 15. „A menekültek.“ Dráma 5 felv. Franciaából fordította Feleki M.

Szombat, jan. 16. „Az alarczoshál.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerzerette Verdi.

Vasárnap, jan. 17. „Szökött katona.“ Népszínmű 3 felv. Irta Szilgigeti.

Hétfő, jan. 18. „Becsület és szerelem“ és „A házasság politikája.“ Egy felvonásos pályázó vígjátékok. Ezeket megelőzte a „Szinesző.“ Francia vígj. 1 felv. A két pályavígjáték elején nagyon meglátszik a kezdő tolla; meséje sok tekintetben lélektanilag valószínű, jelenetei erőteljesek, s párbeszédei gyakran meséjéhez épen nem tartozók. — Szóval, az egész darab értéktelen. A község is közönnnyel fogadta. A „Házasság politikája“ sokban felülhaladja elődét, és tekintve ügyes kidolgozását, következetes jeleneteit és kedélyes voltát, a pályatársak jobbjai közé sorolható.

Kedd, jan. 19. „Faust.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerzerette Gounod.

Szerda, január 20. „Mariana.“ Francia dráma 5 felv. előjátékkal.
Csütörtök, jan. 21. „Lamermoori Lucia.“ Dráma 3 felv. Zenéjét szerzerette Mozart.

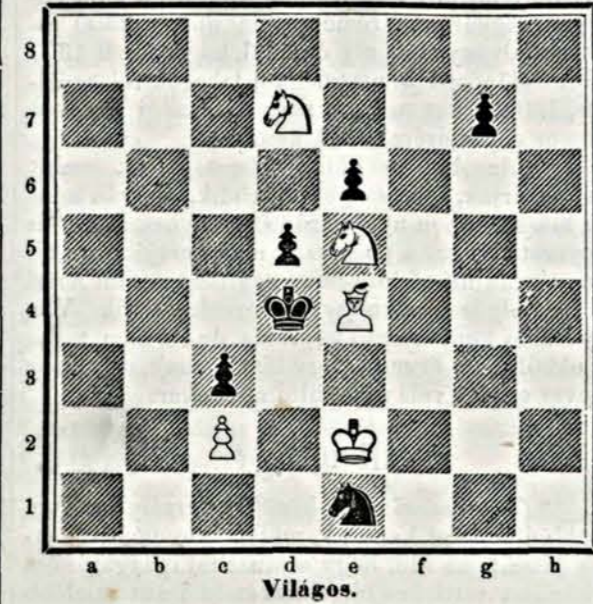
Budai népszínház.

Jan. 15—21-ig „Ördög pilulái“ nagy bohóság 15 képpel 3 szakaszban. E tüneményes és mulatságos darab már 40 előadást ért egy folyóban. Oly eset, minő a pesti színház történetében még eddig elő nem fordult. Hogy az utolsó négy előadás a színház nem volt tömve, egyedül az idő zordonságának tulajdonítható, mert ugy hiszzük, e darab mulatságos volta, a kiállítás díszes és bájai még sok ideig nagy vonzerővel lesznek a közönségre.

SAKKJÁTÉK.

213. sz. feladvány. — Róth Kálmántól (Rimaszombaton).

Sötét.

Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

53-ik sz. játszma (Muzio-csel).

MÁRKI ISTVÁN és H. A. között. Pesten, jan. 18. 1864 (Világos a Vezérbástyát előnyül adja.)

Világos. (M.)	Sötét. (H.)	Világos. (M.)	Sötét. (H.)
1. e2-e4	e7-e5	9. Bf4-f6	Ke7-f6
2. f2-f4	e5-f4	10. Fc1-g5	Kf6-g6
3. Hg1-f3	g7-g5	11. Vd1-h5	Kg6-f4
4. Ff1-e4	g5-g4	Világos három lépéses matot jelent.	
5. d2-d4	g4-f3	12. Vh5-f5	Kf4-e3
6. 0-0	f3-g2	13. Vf5-f2	Ke3-e4
7. Fc4-f7	Ke8-e7	14. Hb1-t mat.	
8. Bf1-f4	Hg8-f6		

A 208-dik számú feladvány megfejtése. (Healey F.-tól Londonban.)

1. Fc4 - b5 + ... Hc7 - b5 :
2. Bf5 - f4 . . . . . lépni kell.
3. He4 - f mat.

Rövid értesítések. K. Sz. Miklós. B. K. A feladványokat köszönettel vettük. A négy lépéses nagy mértékben megnyerte totószűnket, s hiszzük, kedves órást szerzünk vele a sakk barátainak. — Nagy. Váradi. P. R. Rozsnyai munkáján kívül magyar nyelven más sakkkönyv — még eddig — nem jelent meg. A 207-dik számú feladványra vonatkozólag szeretné én azt a mestert látni, a ki Sötét K - f 6: első védelmi lépésre 3 lépéses matot mond? Minden kétely eloszlátása végett 2. V - e 5: + és 3. V - g 7: mat lépéseket izenjük önknek. — A küldeményt köszönettel fogadtuk. — Verbőcz. N. F. Örömlünkre szolgál, ha a csatamezőn egy-egy régi harcosunkkal újra találkozunk. Ezuttal azonban, talán az elsőkés miatt, a fegyver nem forog oly könnyen, s a támadást B - f 8: + al ki lehet parirozni. Az említett feladványban húszarósbabb vágásokat kérünk. — Buda. M. Ö. A feladványokért fogadjuk köszönetünket.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Bucsanban: Tomka Kálmán. — Pécsen: Rittkay János. Rimaszombaton: Terhes Lajos. — Nagyváradon: Pál Részó. — Debreczenben: Zagyva Imre. — Pesten: Caelkó György. Budán: Medgyesi Odón.

Szerkesztői mondanivaló.

7015. Palota. B. S. A felszólalást átadtuk az illető helyen, hol a hiányt bizonyosan pótolni fogják.
7016. Debreczen. K. P. K. A kiváratot végre teljesíthettük. Levélírára, fájdalom, igen kevés időnk marad, s azért legjobb volna ily esetekben, ha lehet, mindenkor egy megbízottat küldeni. Akkor tüstént elintézhető az ügy. Kérjük az újabb műveket; az előbbieket tán jobb lesz felretenni.

7017. Győr. R. K. Szerencsésen megérkezett. Köszönjük, s kérjük a többi.
7018. Keekemet. K. Gy. A rajzot használni akarjuk, s elég érdekesnek tartjuk költőnk gyermekkorának egyik illusztrációját. Tehát ön is Féléghyász felvétel? pedig a V. U. Kis-Köröst már régen bobizonyította szülőhelyül. Az „adventus Féléghyász“ nem azt jelenti, hogy itt született, hanem hogy innen jött Keekemétre, a minthogy jöhett is, miután szülei akkor már Féléghyász laktak. Ne zavarjuk nyomos okok nélkül a kitesztázott adatokat.
7019. Kis-Salló. Sz. P. A rajz értelmes és hibátlan. Hanem csak a szebbiknek fogjuk hasznát venni idő- és helykimélesi tekintetből. Mikor? azt most még nem mondhatjuk.

7020. H.-Nánás. P. L. A kérdésekre szives készséggel válaszoljuk, hogy: igen.
7021. Kolozsvár. J. E. Intézkedtünk, hogy az illeték azonnal utnak indíttassék.

7022. Hatvan. B. V. Ugy tudjuk, hogy a „képzőművészeti szaklap“ csak tavasszal fog megindulni. Késztelen, hogy az oly szép buzgalomnak, mint az öné, ott nagyon meg fogna örülni, s hasznát is fogják venni.

7023. Temetőben. Epigrammás éül, kerék kis mű, de — kicsi.

7024. Puskás Klára. Compositio s technika dolgában nem úti meg a mértéket. Inkább azokból a népmondákban s népdalokból kérnénk, ha arra válnak.

7025. Eperjes. K. L. Mihelyt a tér enged, közzélni fogjuk a küldeményt, ha egyebet nem is, talán buzdításnak jó lesz.

7026. G. F. B.-én. A küldött vidéki levelet a P. U.-ban láttak napvilágot.

7027. Kun-Sz. Miklós. B. K. A kérdéses cikk nem levén időhöz kötve, nézetünk szerint könnyebben várhatja míg rá kerül a sor számos régebbi jajtása után. Csak ez az ok, egyéb semmi.

Folyvást előfizetheti

VASÁRNAPI UJSÁG
és
Politikai Ujdonságok
1864-dik évi folyamára.

Előfizetési feltételek:

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt postán küldve, vagy Buda-Pesten házhöz hordva:

Egész évre (január—december) . . . . . 10 ft.
Fél évre (január—december) . . . . . 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság:

Egész évre (január—december) . . . . . 6 ft.
Fél évre (január—június) . . . . . 3 ft.

Csupán Politikai Ujdonságok:

Egész évre (január—december) . . . . . 6 ft.
Fél évre (január—június) . . . . . 3 ft.

Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tisztelet-példánnyal szolgálunk. A pénzes levelek bérmentes küldése kérietik.

A Vasárn. Ujság és Polit. Ujdonságok kiadó-hivatala.

(Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt.)

TARTALOM.

Dr. Czilchert-Róbert (arckép). V. — Varrólyánka. Komáromy Kálmán. — Ha valaki kövel hajt meg, dobd vissza kenyérrrel. Rudolf. — A hittagadó (folyt.). Jókai Mór. — Moldvai vándorlásaim. Pethő Dénes. — Kilitás a Branyiszkóról s a hotkőzi kápolna (kétképpel). — Az érzelkek kölcsönös helyettesítése. Széberényi Lajos. — Régi zárdák nyomai Sárköz vidékén. Téli Gyula. — Czelszerü javítások a kenyérsütésben. B. — Amerikai jégkunyhó. B. L. — Egy veleg. — Tarház: Egyház és iskola. — Közintézetek, egyletek. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Sakkjáték. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti naptár.

Felölös szerkesztő Pákh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

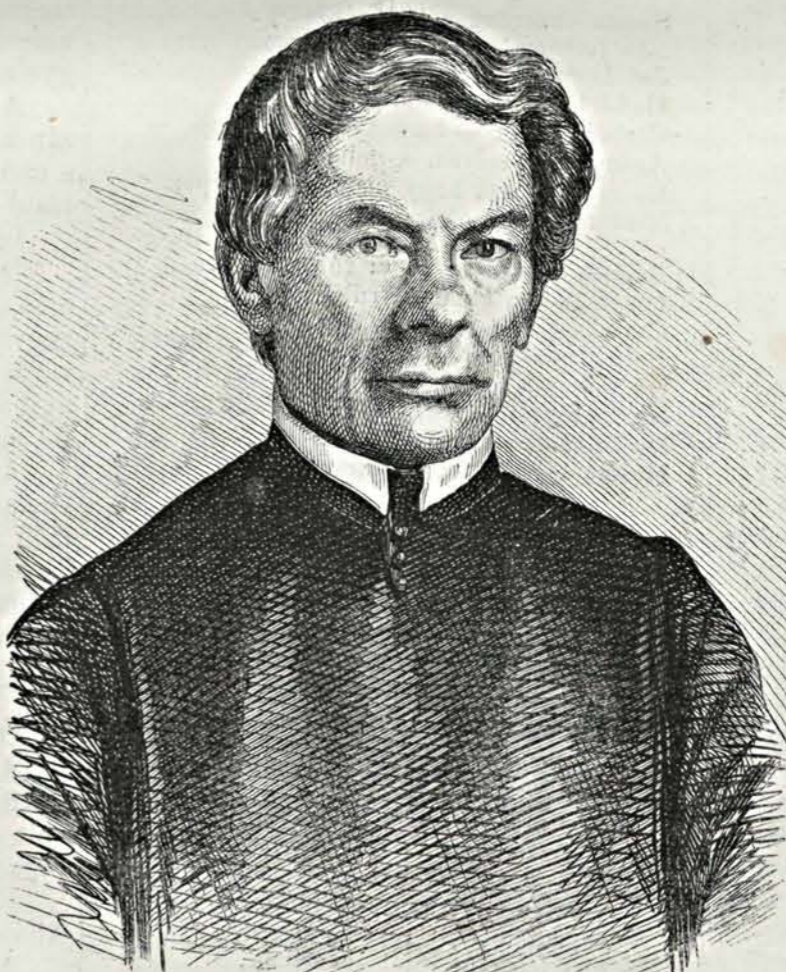
HETI NAPTÁR.											
Hó- és hetinap	Katholikus és Protestáns naptár			Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	Nap-hossza			Hold-hossza		
	Január	Jan. (ó)	Sebat R.	16 Iszajás	17 Izrael	18 Iszajás	19 Iszajás	20 Iszajás	21 Iszajás	22 Iszajás	23 Iszajás
24 Vasár	C. Hetv. vasár.	C. Hetv. vas.	12 E I Titiana	13 Hermyla	14 Sabbas	15 Pál fordul.	16 Péter székf.	17 Antal apát	18 Athanas	19 Antal apát	20 Antal apát
25 Hétfő	Pál fordulása	Pál fordulása	13 Hermyla	14 Sabbas	15 Pál fordul.	16 Péter székf.	17 Antal apát	18 Athanas	19 Antal apát	20 Antal apát	21 Antal apát
26 Kedd	Polikárp püsp.	Polikárp	14 Sabbas	15 Pál fordul.	16 Péter székf.	17 Antal apát	18 Athanas	19 Antal apát	20 Antal apát	21 Antal apát	22 Antal apát
27 Szerda	Aranyász. Ján.	Arany János	15 Pál fordul.	16 Péter székf.	17 Antal apát	18 Athanas	19 Antal apát	20 Antal apát	21 Antal apát	22 Antal apát	23 Antal apát
28 Csüt.	Arany Károly	Arany Károly	16 Péter székf.	17 Antal apát	18 Athanas	19 Antal apát	20 Antal apát	21 Antal apát	22 Antal apát	23 Antal apát	24 Antal apát
29 Péntek	Szalai Ferencz	Sal. Ferencz	17 Antal apát	18 Athanas	19 Antal apát	20 Antal apát	21 Antal apát	22 Antal apát	23 Antal apát	24 Antal apát	25 Antal apát
30 Szomb.	Mártonka	Adelgunde	18 Athanas	19 Antal apát	20 Antal apát	21 Antal apát	22 Antal apát	23 Antal apát	24 Antal apát	25 Antal apát	26 Antal apát
Holdnegyed: ☾ Holdtölte szombaton 23-án, 11 óra 19 perczkor este.											

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten, 1864.

Előfizetési feltételek 1864-dik évre: —
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Czinár Mór.

CZINÁR MÓR.

A sz. Benedekrendi szerzet pannonhalmi ősi szép birtokán és székhelyén van hazánkban a leggazdagabb levéltárak s legbecsebb könyvtárak egyike. Évszázadok nevezetességei s tudományos kincsei vannak itt összegyűjtve s a művelt országok legtöbb vidékeiről zárandokolnak ide a tudomány emberei, hogy a kincseket láthassák s azokból, külön czéljaik szerint, okulást, hasznót merítsenek. Az év kedvezőbb szakában nagy számmal zárandokolnak ide a tudományos férfiak, a sz. mártóni szépen rendezett könyvtár komoly falai közé. S midőn az itt nyert dus élvezetek után egy ily vándor tudóstól kérdeztek volna egykor, hogy tujadonképen mi lepte meg leginkább ez ősrégi monostor nevezetességei között? — habozás nélkül felelé, hogy: Czinár Mór!

Azon igénytelen szerzetes, ki nek képe lapunk mai számát díszíti, a 75 éves Czinár Mór, a pannonhalmi levél- és könyvtár őre, régen megérdemlé, hogy nevét tisztelettel említsük meg a hazai tudomány nesztorainak sorában. Mert valóban alig fordult meg Sz. Mártonban vendég, kit a tudomány érdekelt s ki „Maurus“-sal érintkezésbe jött, hogy őt szeretni s tisztelni ne tanulta volna — a hirneves egyetemi tanároktól kezdve a legfiatalabb ismeretszomszjas tanulóig. Alig lesz ezek között egy is, ki Czinár Mór szives előzetesítésére, szolgálatkésztségére, bölcs tanácsaira, meglepő tájékozottságára a tudomány országában s roppant bibliographiai ismeretére benső örömmel ne emlékezne vissza.

Mig mások örvendenek, ha tudakozódók nem háborgatják: Czinár halomra hozza neked a szükséges könyveket, térképeket, okmányokat, legfőbb gondja levén, hogy tudvágyad kielégíttessék, hogy megtudj mindent, a mivel tártírnak, s a mi csak érdekelhet.

És ezen roppant könyvtárt és a hozzátartozó gazdag okmány-gyűjteményt Czinár egy-két év alatt rendezé egymaga, a melléje adott könyvkötővel; és rendezé oly példány-áldás az égtől, — az ernyedetlen munkásának egyetlen, legszebb áldása! A mint irt és a mint dolgozott fiatal korában, úgy ir és dolgozik most is élete hanyatló szakában, midőn mások az életet már csak tehernek ismerik, s örökös pihenésre és tétlenségre érzik magukat itélve.

Ez Maurus, a világhírű francia Maurinusok méltó utóda, s bár nem egyedüli példa, de mégis mindinkább ritkuló tünevény a szerzetes társulatban is.

Czinár Mór Szakoleczán született 1787-ben evangélikus hitvallású szülőktől, kik vele és nővérével együtt még 1796-ban a katolikus vallásra tértek.

A grammatikai osztályokat Szakoleczán végzé, a humaniorákat Győrött, és mintegy 180 pályázó közt, bár testileg oly kicsi és gyenge volt, hogy mint ilyen, valóssággal magára vonta az illeték figyelmét, 1802 oktober végén a pannonhalmi bencések sorába fölvetettet.

A bölcsészeti és theologiai tanfolyamokat Győrött és Pannonhalmán hallgatá, s mivel kiskorúsága miatt papnak föl nem szentelheték, mint növendék Nagyszombatba küldetett a VI. osztály tanítására, következő évben Győrre ment, majd Pannonhalmára ujjoncz-mester segédnek. 1812-ben az első közt volt, kik — a benediktinus rendből a pozsonyi gymnasiumot megszallották; Pozsonyban két évig tanított, 1815-ben Győrött a rend növendékeit tanította a természettudományokban; és egy nagyobb déleuropai utazása után a győri társház főnökévé és iskolai igazgatóvá nevezetett 1824-ben, honnan ugyanazon minőségben két év mulva Pozsonyba költözött, de a kárpáti levegőnek egészségére való ártalmas befolyása miatt 1828-ban Pannonhalmára visszatért, és a rend kormányzásában és felvirágzásában titoknok minőségében kitünő befolyást gyakorolt.

Ezen fontos hivatal 14 évig viselte, s azt lehet mondani, hogy a mi nagy, czélszerű és üdvös tőrtént Kovács Tamás alatt a benediktinus szerzetben, annak indítója és végrehajtója leginkább Czinár Mór volt.

A titoknok sűrű teendőik mellett mesés gyorsasággal és legjobb tapintattal rendezé két év alatt a gazdag okmánytár — és megköszönvén a rend legkitünőbb hivatalait, 1843-tól fogva jelenlegi minőségében

működik és működjek még igen igen sokáig; — szívünköl kívánjuk, de egyuttal azt is, hogy mellette más jeles rendtársra támadjon, ki öt egykor kellőleg pótolja.

Zárszóló még annyit, hogy Czinár minden tudományhoz értő, gyakorlott eszű öntanuló, az öntanulók rendes hibái nélkül. Ő, ki kisdéd korában egy önkészítette kallócska működésének gyermekileg örvendett, midőn azt az apja házán keresztül folyó ér mozgásba hozta, és fiatal pap korában mérnöki eszközök nélkül egész határokat tetemes hiány nélkül felmért, — elragadta magával tautilányit, mint természetjáró, és legnagyobb örömet lelt a csillagászatban és annak praktikai tanulmányozásában. Ő, ki szerencsés költőnek mutatkozott, megtanulta önmagától az orgonát, melylyel a nép énekét kísérte; később a tagosztályzásti kellemetlen surlódásokban jelent meg, mint békebíró, mint kiegyenlítő. A mibe kap, azt remekül végzi; a mit reá bíznak, abban eredménytelenül eljár. Szigorú külső alatt a legtisztább emberiség lángja ég. Őszinte, tudós embernek őszinte barátja, jóakarója, buzdítója; — a felületességnek, álarcoskodásnak ellensége, megvetője. A munkatársában utól nem ért példány, mint rendező talentom egyedül áll. A szerzetes szigor mellett, legnagyobb vendégszerető házigazda.

Megjelent munkáinak, értekezéseinek sorozatát a m. akadémián almanach hozza, miután néhány év óta Czinár Mór is az akadémia tagjai sorában foglal helyet. — m —

Szécsi Dezső menyasszonya.

Vár alatt a játszi ezüst csermely
Szikla ágyán enyelegetve cserg el,
Rezgő nyárfá föléje hajolva
Benne fürdik, vigan zizeg lombja.
Törpe bokor árnyas rejtekében
Csalogánydal csattogtat fel szépen;
Megtelt szíve a kis fülmilének,
Hogy kiöntse, azért szól az ének.

Hogy ne zengne a csalogány hangja,
Rezgő nyárfá lombja, hogy ne bongna,
Hogy ne csergne a csermely meghiűten:
A boldogság ütött tanyát itten.
Az örök üdv végtelen világa
Mint is férhet olyan kis kamrába:
Két szerető dobogó szívébe,
Nász előtti est rövid perczébe.

... Megrezdül a rezgő nyárfá lombja,
Mint val-mi hideg fuvalomra,
A csermely is, mintha elpihenne,
A madár is, mintha elrebbenne.
„Jaj, karolj át, édes vőlegényem,
Jaj, valaki jön ott a sötétben.
Nem tudom én: való-e, vagy álom?
De üdvömet elriadni látom.“

... „Fáj a szívem, szép szelid menyasszony,
Hogy boldogságotok elriasztom.
Rosz vendég, ki arakoszoruba
A fájdalom tövisait szurja.
Boldogságotok nem sokáig tartott.
— Szécsi Dezső, nézd e véres kardot:
A királynak háboruja lézen,
Légy melőbb indulásra készen.“

„Lágy karoddal ne ölelj át engem,
Ne tekints rám, megbüvölőd lélekm,
Lelánczold elhaló szemeddel,
Sohajoddal, peregő könyveddel.
Megoldvadnék e tűzön, e lángon,
— Jaj be nehéz lenne így megválnom;
A marasztaló ígét ne mond ki,
Hisz tudod, a vőlegény is — honf.“

„Elhervadok, elfogyok nélkülöd,
Nincsen nekem élet tekivüled.
Oh ne hagyj el, szerelmemes férjem,
Bujd esik, — oh előre érzem.“

„Dehogy esik, szerelmem galambom,
Nem ott lesz-e velem védő kardom?
Nem lesz-e ott annyi bajnoktársam,
Hú barátok életben, halálban?“

S harc után ha álomba merülök:
Almomszárnyán tehozád repülök,
Kebelemre vonlak gyöngén, lágyan —
Kemény lesz-e a tábori ágyam?“

„Elhervadok, elfogyok nélkülöd,
Nincsen nekem élet tekivüled.
Oh ne hagyj el, szerelmemes férjem,
Megsebesülz, oh előre érzem.“

„Korona kell, kedves, a királynak,
Vérkorona a harc királyának:
Harcz királya leszek én, szép gerlém,
A koronát, hogy is el ne nyerném.
Viszatek szűzben szerelmemmel,
Homlokomon rózsapiros sebbel,
Babérkoszoru majd beborítja,
Csökod édes balzsam: begyógyítja.“

„Elhervadok, elfogyok nélkülöd,
Nincsen nekem élet tekivüled,
Oh, ne menj el, szerelmemes férjem,
Viszsa nem jőz, oh előre érzem.“

„Boldog élet ezer élet ára,
De ezt is fölteszem ez oltárra.
S ha eselem, én egyetlen szentem,
Szende lelked fölkeresi lelkem,
Hő imámat álmaidba zugja:
Ne hervadjon fejed koszoruja,
Boldog légy még ezen a világon:
Boldogságod az én boldogságom.“

Halvány ara jár kel az erkélyen,
Vőlegényét várja régen régen.
Soká nem jó abból a táborból!
Szíve szorul, szeme könye csordul...
Elébe megy minden este, reggel,
Váro szívvél, forró szerelmemmel.
Oh, de mindig megcsalódva tér meg,
Apródjai bánat, csalt remények.“

Halvány ara jár kel az erkélyen,
Vőlegényét várja régen, régen...
Szeme elmereng a láthatárra,
Szíve, lelke azon is túl járva...
Azóta elhervadt koszoruja;
De helyette kivirított buja,
Általfonta gyöngye szívecséjéjét,
Ugy szívtá ki mindea reményességét.

Szeme elmereng a láthatáron...
„Jó Istenem! ő az, ő az, látom.
Jaj Istenem, hadd futok elébe,
Hadd borulok dobogó keblére...
Czoboly süveg, — bársony kaczagánya, —
Aranyhimes selyem a dolmányra, —
Ép oly, — csak hogy kisé véres, tépett —
Mint mikor az oltár elé lépett.“

Rajtam is menyasszonyi ruhám van,
Igy fogadom ebben a ruhában.
Csak koszorom virága fonyadt el,
Bánatomnak hevétől száradt el.
Oh mikor a kebelére dülök,
Boldogságtól, félek, megőrülök...
Ily örömet nem adott az ég még, —
Mintha újra oltár elé lépnek.“

... „Miként mondjam, hogy a szó ne fájjon
Szívet gyilkos sebbel ne találjon...
Szép menyasszony, vigasztaljon Isten, —
Szavam mely megvigasztaljon nincsen.
— Férjed hős volt, — rám adá ruháját,
És megmenté királyát, hazáját, —
S hogy leborult az álom reája,
Végszava volt: szeretett arája...“

Halvány ara jár kel az erkélyen,
Vőlegényét mégis várja régen,
Visszavárja epedő keblére,
Forró szíve egy dobogó elébe...
— Kiapadt a köny forrása régen,
Megtört lélek ül sötét szemében,
Keble alig bocsaít fel sohajtást,
Szíve alig hallat már dobbantást.

Ötödizben telt meg a hold újra,
Annyi bánat, fájdalom tanuja.
És a szegény özvegy, szegény árva,
Vőlegényét többé nem is várja.
— Fehér köntös majd leszkad róla,
Jobb is lesz fekete koporsóba, —
Arafátyol jó lesz szemfedelnek,
A koszoru sirja keresztjének.

Rezgő nyárfá havasjéges lombja
Kisdéd sirra borul le borongva, —
Szűk medréen félig dermett csermely
Elnémulva, haldokolva cserg el, —
Kopasz galy közt üres már a fészek,
Rég elhangzott a csalogányének.
Csak a szellő néha mintba lenge...
Szellő-e, vagy a szeretők lelke?...
Törz Kálmán.

A hit-tagadó.

Történeti elbeszélés, írta JÓKAI MÓR.
(Folytatás.)

Amint Damaskus kormányzója megtudta Jónás lovag hittagadását, átlátta, hogy a bosrai végzet közeleg a földalatti város ellen. A renegát a leggonoszabb ellenség, mert a renegát a megtagadott testvérek titkait ismeri.

E végzetet meg kelle előzni.

Azon éjjel, hogy Jónás bég Damaskus kapui előtt nyílt téren avatták fel szaraczennek, ünnepélyes mozdítás szertartásával, Tamás vezér kivilágitatta a várost; a tornyokat, a templomok kupoláit színes bengali fény ragyogtatta, s a város Kaizán kapuja fölött egy óriás kereszt volt emelve, mely körül a püspök és az egész papság diszruhában énekeltek a szent zsolozmákat.

Ekkor kinyitatta a kapukat Tamás vezér és görög harcászai élén a város éjféli világítása mellett kirohant az ellenségre.

A szaraczen had készen várta a rohamot, egyenlő vitézség mérkőzött egymással a sikon; kardnak kard felelt meg, s egyik félnek sem volt oka magát a másik előtt szégyenlenni.

Tamás vezér hirhedett ijász volt; maga és paripája pikkely-pánczéllal fedve, a csata legnagyobb hevében ott nyargalt, s jaj volt a szaraczen vitéznek, ki lőtávolába jutott; azt nem védte meg izmos karja, hősi merészsége; a görög vezér nyíla messziről átszegezte. Ha óriás volt is, egy vékony nyilvessző elég volt alá paripának, hogy elviigye a holtak országába.

A csatazaj, a tombolás közepett, a Kaizán kapu fölötti keresztnél egyre hangzott a szent férfiak, a szent szűzek éneke, buzdításul a hűveknek, ijesztésül az ellenségnek. Így tartott a csata délig.

Délben Kaled új csapatokat rendelt Tamás ellen; de Jónást nem engedte a harcba vegyülni. Tudta jól, hogy azt az egy embert várja mindenki, s ha száz élete volna, száz nyíl volna számára, mely egyszerre kioltsa. Rá más küldetés várt.

Az új hadcsapatnak Abán volt vezére. Fiatal deli hős: csak egy asszonyt ismert még: nejét, a szép Almedát, a leghivebb, a legbátrabb asszonyt. — Almeda a „szent harc“ minden csatájában ott lovagolt férje oldalán, s ha jó vitéz volt az a dardavetésben, Almeda sem volt rosszabb a nyíllövésben.

Ők egyenesen Tamás vezérre rohantak. Abán ezüst pánczél viselt, ezüst sisakot lecsüggő lánczokkal. Épen csak egy helyen volt sebezhető: torkánál, a hol a pánczél végződött.

Egy nyíl épen torkán szegezte által. — Abán halva bukott le lováról.

Almeda látta a nyíllövőt; fölemelte férje holttestét, kivitte a harc tombolásából; sátorában megmosta, fölöltöztet; aztán megcsókolta, megölelte, egy köny, egy sohajtás nélkül.

„Te boldog vagy, oh én drágám! Te már Istenedhez tértél, ki bennünket egyesített, s aztán ismét elválasztott. De én megboszulak téged, hogy érdemes legyek odajutni, a hová te elmentél!“

S azzal visszament a csatába. Az első nyilat ujára fektette s a zászlótartó karját lötte vele keresztül, ki Tamás vezér mellett a lobogót hordta. A zászló aláhanyatlott. Akkor a másik nyilat röpíté utnak, s az Tamás vezér szemét ütötte ki.

Egy nagy jalkiállítás zendült fel a damaskusiak harcászai között, midőn zászló és vezér egymásután leomlott. De percz mulva ismét fölemelkedék mindakettő. Tamás vezér bekötté kilőtt szemét s maga emelte fel a zászlót; s így sebesülten végső erőfeszítéssel rácsapva az ellenre, visszajütte azt, míg Kaled tartalékjai előlöttek. Csak az est vetett véget a csatának.

Az éjféltől estig tartott dühös harc után az arab vitézek aludni mentek. Bizton hitték, hogy a visszavert ellen, a kifáradt keresztényen, a sebesült hadvezér szinte örülnek az éjszakának, mely sebeket hegeszteni, ernyedt izmokat felüldíteni jó. Alusznak azok is.

De azok nem aludtak. Az előlalom idejében, mikor minden élő halott, megkonult a harang; s egyszerre, mint a felhőtlen ivatar, rohant elő a görög sereg az alvó szaraczenokra.

Most nem várták őket kész hadsorok, mint a mult éjjel, most nem állt pánczél pánczél ellen, lovas lovas ellen; álmaikból felugrók félmeztelen alakok kapkodtak elszűk fegyvereik után, s gyalog maradt vitézek kerültek a görög pánczél-lovak patkói alá; a kaszás harcsebekerek odarohantak a székkel hadgolyók közé, s a kétélű pallos nem harcolt, hanem aratottközöttük.

A hadicsel kárhözatos volt a szaraczenokra nézve. Legjobb vitézeik védtelen hullottak el a mészárlásban; Tamás bég kegyetlen árt végt elvesztett szeméért; ezek friss vére fízett meg érte.

„Oh Allah! ki soha nem alszol! kiáltá Kaled kétségbeesetten, ne hagyj el, álomban meglepette szolgálódat!“ Csak egy gyapot-kaftán volt rajta, csak egy kard volt a kezében, úgy rohant nyergeletlen lovon oda, hol legnagyobb volt az öldöklés. Nem volt vele több, mint vagy négyszáz lovas.

Hanem a maroknyi had csodáttetei, az Isten kardjának legyőzhetlen hatalma megállítá Tamás vezér rohamát, s mig e kis csoport az egész haddal elfogadta a csatát, az alatt a bölcs Abu Obeida rendbeszedé a szétzavart hadsorokat; az örvöngő Derár oldalt furta magát a kitorók hadoszlopába, s félóra mulva megfordult a hadseregcse. Mire a gönczöl az égen elérte a láthatárt, Tamás vezér serege is vissza volt verve Damaskus bástyái mögé, csak a kö-vető gépek a falakon feleseltek még az üldözö szaraczenokkal.

(Folytatás következik.)

Az érzékek kölcsönös helyettesítése.

(Folytatás.)

Kétségtelen azon tapasztalás, hogy vakoknál a tapintás helyettesíti a látást. A sötétben is, hol nem látunk, tapintás által tájékozunk magunkat. Sok vak megérzi, ha magas épületek és falak közelébe jut, s ekkor aggasztó, nyomó érzés foglalja el bensejét, vigyázatra intvén őket. Albani biborokot, noha öreg és vak volt, Rómában tapintása finomságánál fogva érnek és köszörlött kövek legnagyobb ismerőjének tartották.

A vakon született, híres arabs költő Abu el Itella el Maari egy tanult meg írni, hogy a betűket gőzfürdőben hideg vízzel iratta hátrára.

Ágostában 1837. június 30-án temették Windprecht Sebestyén antiquariust, ki a vá-

ros nevezetességei közé tartozott. Vakon születvén, előbb a takács mesterséget tanulta; aztán pedig régi könyvekkel és rézmetszetekkel való kereskedésre adván magát, ötven éven át ritka irodalmi ismereteket szerzett és bámulatra méltó tapintási finomsága által annyira kitűnt, hogy csaknem valamennyi hangyera egyenlő ügyességgel játszott. Fáradhatatlanul vezette egész hetvenes koráig könyvkereskedését; csaknem minden keresztlutazó tudós meglátogatta, és majd 30,000 kötetnyi könyvgyűjteményt hagyott maga után.

A vakok tapintásuk által képesek a kártyákat megkülönböztetni. Vannak vakok, kik tarokot játszanak. Robertson Liverpoolban egy vak lányt ismert, ki ujjai hegyeivel minden szint megismert.

Kersting udvari fő-őrvoos példája is megérdemli a fölemlítést. A hannoverai udvar szolgálatába állván, mint gyógykovács, ifjúkorában gyakran kellett megbízatások következtében éjjel bizonyos földalatti sötét folyosón át járnia. Természeténél fogva nagyon félénk levén, ez utat erősen behynt szemekkel tette. Így azon tapasztalásra jutott, mely később bekövetkezett vakágában egészen bebizonyult, hogy valahányszor valamely kemény tárgyhoz közeledett, bizonyos melegezt érzett egész testén. Most gyakorlá magát a behynt szemekkel való járásban, miközben a kemény tárgyhoz közeledve mindig ugyanazon melegezt tapasztalá; mi által oly ügyességre tett szert, hogy sötétben soha semmibe nem ütközött, s később, miután megvakult; mindenhol veszély nélkül járhatott. Később kiképzése a physiologra és lélekbúvárira nézve nagyon tanulságos. A lö-boncztan az ember-boncztanra vezette őt. Valóságos autodidacta volt, s beszédben és írásban világos előadása által tüntette ki magát. Mint gyógykovács, a heszseni tartomány-gróf kíséretében 1757. Sileziában a porosz hadseregénél volt. A kocsi, melyen ment, felfordulván, fején oly ütést kapott, hogy eszmélete elhagyta. Magához tért ugyan, de megvakult, s az örültség bizonyos neme szállta meg, környezetét folyvást horvátoknak tartván. E lelki megháborodás néhány nap mulva eltűnt ugyan; de vakágához a hallás és beszéd elvesztése csatlakozott. Szerencsétlensége utáni hatodik hétben a beszéd, félv mulva pedig a hallás is visszatért. Azonban vak két évig maradt, midőn egyszer, miután éjjel azt álmodta volna, hogy látását vissza fogja nyerni, reggel tökéletesen látva ébredt föl, s ezután érzékeit háborítlanul használta.

Vaksága közben annyira vitte, hogy egyedül tapintásának finomsága által nagy betűkkel nyomtatott könyveket olvashatott. Midőn szemével látott meg volt fosztva, akkor írta a korában annyira becsült könyvét a lópatkolásról. Idejét jáczintok és tulipánok ültetésével töltötte; továbbá kertjében gyümölcsfákat szemetelt és ott, virágokat ápolt s b. minden reggel fölkereste fászkait és növényeit, pontosan megtapogatta őket, és tapintás által meghatározta virágai színeit, valamint fászkait minden szemét és bimboját megkülönböztette. „Senkinek nem tanácsoltam volna — mondá egyik barátjának — hogy fáimról csak egy levelet vagy egy bimbot leszakítson, melyeknek számát a mindennapi tapogatás folytán határozottan ismertem.“

Nevezetes e rendkívüli embernél azon körülmény, hogy ugyanazon reggel, midőn szemével látott visszanyeré, e finom tapintás végkép eltűnt. Ujjai hegyei eltompultak, sőt viszkést érzett bennök, mint a behégett sebet, úgy hogy visszanyeré látását, semmit sem mert megfogni, kezeit folytonosan

dörzsölnie kelle, és csodálkozva tapasztalá, hogy eddigi finom tapintatának egészen vége.

Legnevezetesebb azonban, mi süketésge közben történt vele, s ezt örömet és gyakran beszélte el barátjainak. Egy reggel ébren felesége mellett feküdt az ágyban. Emesz véletlenül vállát érinté szájjával. Ugyane pillanatban lépett a hálószobába a szolgáló, s a nő ily helyzetben kezdett hozzá beszélni. Kersting e beszélgetés közben különös borzongást érzett karjaiban. Különös, egymástól különböző rángások, érzések, reszketések jelentkeztek, majd csupán a karban, majd az egész testben, majd erősebbek, majd gyöngébbek, aszerint, mint a feléje elmondott szavak különbözők voltak. Ezáltal figyelmeztetve, meztelen vállá felé beszéltette nejét, és ugyanazon hatást érzi. Ezután kérte nejét, hogy kezét szájjához téve, az egész ABC-t, előbb minden betűt sorban, utóbb azonkivül is mondja el. Minden betű más hatást eredményezett testben, s ezeket megfigyelve, tapasztalá, hogy e hatás ugyanazon betű ismétlésénél ugyanaz. Ekkép idő folytán a betűk ismeretének oly tökélyre jutott, hogy süketésge daczára nejeinek csak kezére kellett tennie száját, és úgy beszélnie, hogy vele társalaghasson.

„Midőn nöm — mondá — első ízben mondta el kezemen az ABC-t, szájjának némely mozdulatánál úgy éreztem, mintha mindjárt meg kellene fuladnom. Szívem elszorult, minden tagjaim rezekettek, s ijedten mondtam: Istenem, mit csinálz velem? Épen az r betűt mondta, és valahányszor ezután is e betűt kiejtette kezem felé, ugyanazon ijedelem szállt meg, úgy hogy azt lehetőleg kerülnie, vagy pedig minél halkabban kellett kiejtenie.“ Miután hallását visszanyerte is, némi ellenszennvel viseltetett e betűt iránt.

Továbbá elbeszélte, hogy egy ízben több barátja volt nála vacsoránál, kik őt egészen süketnek ismerték. Neje észrevétlenül szájjához teszi férje kezét, mire Kersting azonnal hangosan felel: „Igen, igen, hozzászól a jó borból!“ Barátjai meglepetve néztek egymásra, azt híven, hogy jól hall. Ekkor felfödözte előtök titkát, s ők is meggyőződtek, hogy csak akkor hall, midőn keze felé közelről irányozzák a beszédet, másképp a leghangosabb kiáltásra nézve is süket.

E történethez egy másik csatlakozik, mely az érzékek teljes felbomlását mutatja, s melyről 1829-ben sokat beszéltek a hirlapok. Egy gazdag, cholericus, élénk korszakait, rögtön fekete hályog lepvén meg, ennek folytán rövid időn nem volt képes a nappal az éjtől megkülönböztetni. De azért szellemi tehetségei épek maradtak. Azon fontos hivatal, melyet viselt, tovább is ellátta. Pontosságánál és rendszereténél fogva annyira ment, hogy különféle iratit fiókos szekrényében megrendezte, hogy a kelleket mások segélye nélkül kivehesse. Tapintása oly finom lett, hogy különböző nyomásokat hasonlíthatott össze egymással, hogy a réz- és fametszeteket s választóvízzel és vésűvel készítet lemezekről meg tudta különböztetni. Kártyázott, társaságokat látogatott s igen szeretetreméltó volt. Megvakulása után egy évvel nagyot kezdett hallani, s ez utóljára tökéletes süketéssel végződött. Ekkor mozgó féldomború betűket csináltatott, melyeknek segélyével mássokkal értekezhetett. Emléke rendkívül élénk és erős volt. Végre a tapintást is elvesztvén, az izmok összehúzódása elenyészett. A domborni-jeleket nem volt képes többé megismerni. Nem létezett eszerint többé semmi mód vele értekezni. Testének egész felszínét elveszté érzékenységét és tagjai egymásután megbénultak. A beteg azonban be-

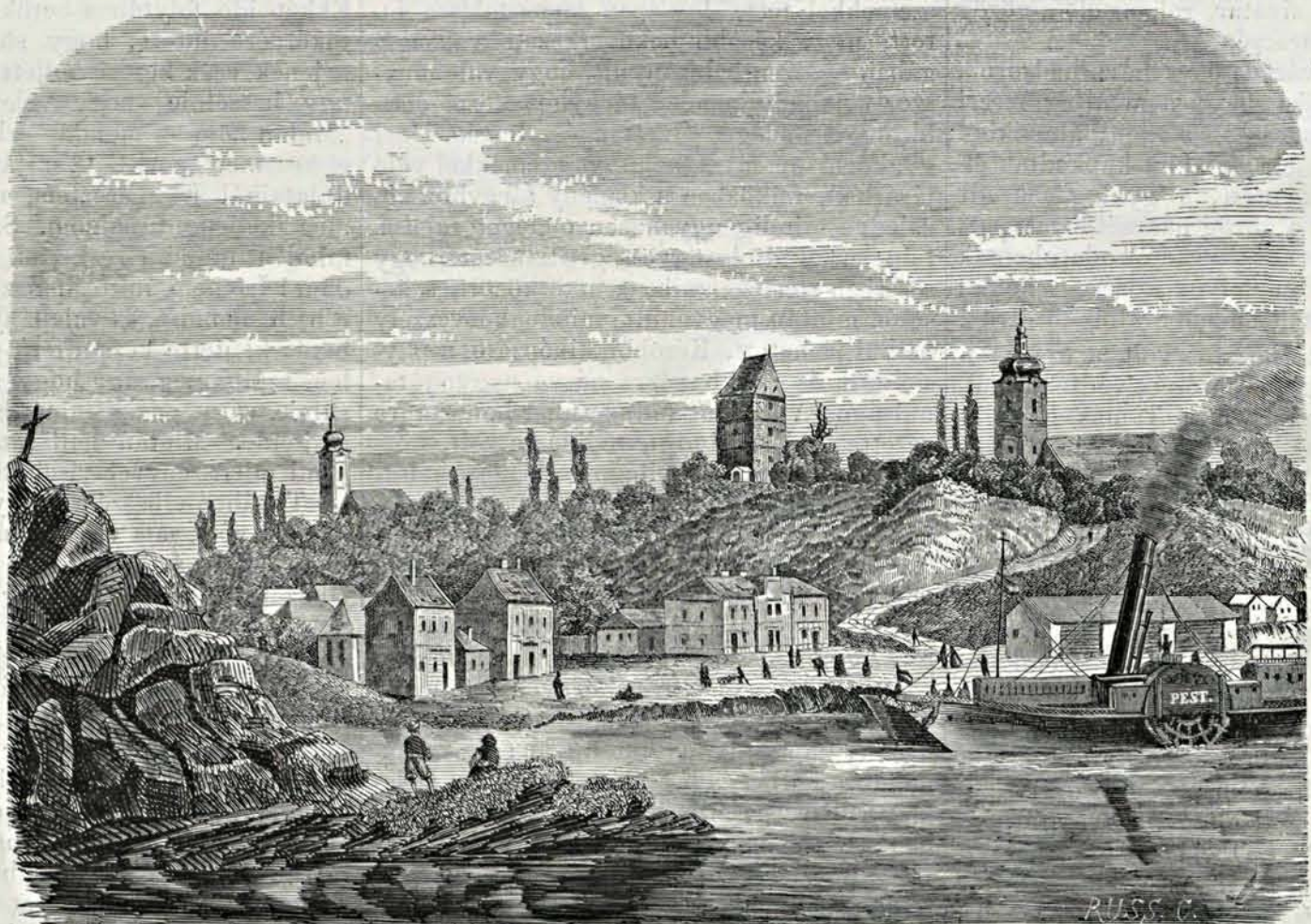
szelni képes volt és folytonosan jó étvágyal birt. Legfájdalmasabb volt rá nézve, hogy családjától úgy szólva egészen el volt szakasztva, melyhez ő maga szólhatott ugyan, de annak szavait nem érthette. Ekkor neje és gyermekei észrevették, hogy arcának e részére irasson betűket, s így lehetett vele néhány mondatot megértetni. De szellemi ereje oly tevékeny volt, hogy már első napokban az arczára irt szó első tagjánál többnyire az egész mondatot kitálta. Ezton tudósították az akkori politikai nagy jelentőségű eseményekről, sőt XVIII. Lajosnak visszatérte utáni első beszédjét fia betűről betűre arczára jegyezte.

(Vége következik.)

Duna-Földvár.

Duna-Földvár Tolnamegye legnagyobb városa, közel 15,000, nagyobb részt r. kath. magyar ajku lakossal, Tolnamegyének legfelsőbb részén, Fehérmegye szomszédságában a Duna jobbpartján, az itteni dunai vidék egyhangúsága között, meglepőleg kies fekvéssel bír.

Daczára annak, hogy fekvése igen alkalmas a kereskedésre, hogy határa termékeny, hogy heti vásárjai élénkek és népe munkás; az összes lakosság mégis kevésbé mondható vagyonosnak, legálább az itteni magán és középületek s intézmények igen korlátolt jólétre mutatnak. A nőnem öltözködési fényűzéséből azt lehetne ugyan következtetni itt is, hogy általános vagyonságú mód uralkodik, azonban a kül-

Duna-Földvár. — (Miskovszky Gy. rajza után.)

szerecsés pillanatában nem tűzerekből, hanem honfiakból részvény-társulat alakult ez eszme kivételére.

Ez volt a pesti állatkert ügyének állása a múlt év végén.

A szükséges összeg maig sem gyűlt ugyan még össze, de a hol komoly szándék erős kitartással párosul, a czél el van érve. A társaság csöndben bár, de észrevehetőleg működik. A város tanácsa a legkedvezőbb helyen, a városligetben megajánlta a szükséges tervet, s ha a még hátra levő összeg egy pár ügybarát buzgósa folytán összejő, a legközelebbi tavasz a virágokkal együtt reményeink egyik szebbikét, a pesti állatkertet is meghozza, s így nemcsak a főváros, hanem hazánk egy hasznos intézettel lesz gazdagabb.

Ez az ügy állása jelenleg.

Es most, midőn a pesti állatkert nem pusztán ábránd többé, — annak létesülése, gyarapodása és haszna felől némi tájékozásul, nem árt a külföld egyik hasonmest jelesebb művére, a hamburgi állatkertre pillantanunk, habár eszünkben sincs reményleni oly ritka szerencsés körülményeket, mint a minők még alig egy éve megnyílt intézetet már eddig, az ilyenmő intézetekben különben is gazdag külföld egyik legszebb művé alkoták.

Epen három éve, hogy a hamburgi állatkert eszméje megpendült. Részvény-társulat vette azt is kezébe, s bár hasonlíthatlanul tetemes pénz-

összeggel rendelkezett, mint a mi részvény-társaságunk: mégis több akadálylyal kellett küzdenie, mint nálunk.

A várostól alig tíz percznyire, épen a temető mellett egy pusztá tőr, eddig használatlan mező terület el, közepén egy kis tóval, melyben nyáron át a gyermekek fürdeni szoktak. Sokan e fürdőhely átengedését nem akarták. Mások halottaikat feltették a közel hyenaktól, állítván, hogy azok afrikai természetűkhöz hiven, — a halottszagot érezve, — még ketrezeit is széttörök. Sokan pedig a vadállatoknak oda hurczolása által a közbátorságot látták veszélyeztetve.

Mind e kifogások később legfőbb csak mo-solyt idéztek elő; az alapítás pillanatában azonban oly komolyan voltak félhozva, hogy az engedély megadása előtt jónak látszott különös nyomatékkal emelni ki, hogy a hyenákat és egy pár ragadozó szárnyast kivéve, holtesttel egy állat sem él, s azért azokra a halott-szag izgató hatást nem gyakorol.

A másfél millió négyyszög lábnyi nagy, de igen szabálytalan alaku téren, másfél év alatt a szükséges épületek nagy része be volt fejezve, s az állatkertet 1863 május 16-án már átadták a nyilvánosságnak. Az azelőtt sik tért oly rövid idő alatt, valóságos hegyvölgyes vidékké változtatták. Itt sziklákat halmoztak egymásra, amott folyót vezettek keresztül, s még mesteres-ges vízesésről is gondoskodtak. Sok költséggel és fáradsággal bokrokat, fákat ültettek, s a vadak számára többnyire egyszerű, de izlés-tes épületeket hoztak létre. Különös gondot fordítottak az állatok sajátosságaira, s azok ki-elgítéséért iparkodtak hiven utánozni a természetet.

Hogy a hamburgi állatkertben az állatfajok mily gazdagon lehetnek képviselve, már a város szerencsés fekvéséből is következtethető. Hamburg Európa kereskedésének élet-ütere a tenger közelében. Minden nagyobb szerű szállítvány ott jő és megy keresztül, mint az élet-eren a vér, s minden újabb lüktetés újabb táplálékot nyújt a többek közt az ottani állatkertnek is. Alig érkezik hamburgi hajó, mely a még zsenge intézetnek a külföld ritkaságaiból valami érdekes ajándékot ne hozna; — alig mulik el nap, hogy az ügyszertet vagy jókarakat ez állatkert egy-egy szép adománnyal ne gazdagítaná. Eddig 1200 állattal körülbelül 300 faj van képviselve, s némely ketrecek annyira tul vannak tömve, hogy a közel rokon fajokat egymáshoz kellett rekeszteni. A szemlélőnek mulattató látványt nyújt a majmok, farkasok, medvék, továbbá egyéb ragadozó állatok csoportja. Itt egy méltóságos elefánt sétál, míg amott az amerikai bizon megergeti hatalmas korlátait. — A golyák és darvak szelid egyetértésben az afrikai bíssal, a tő tükrében pedig a hatyrtu a vadkaesékkal tanyázik együtt. Ezeket tojásból költve, szabadon nevelték, s ugy szoktatták a kis tő vízéhez, melynek most állandó hű lakói. Átalában a nem épen ritka, s kevés munkával megszerezhető fajoknak több szabadságot engednek; a vadász csodálkozik a vadruccák különböző fajain, midőn szemé előtt egész seregben kanyarodnak föl, s néha egy negyedórát tartó légi ut után szeliden visszatérnek a mindig népes és zajos kert vizébe, mintha nyugalmasabb tanya nem is volna számukra a világon.

Az állatkertet nagyszámú nép látogatja, mely ott az okulás mellett szórakozást és mulatságot talál. A megnyitás után öt hó alatt majdnem egy negyed millió ember volt nézni a természet élő ritkaságait. Egyetlen vasárnap, természetesen csekély díj mellett, 38000 belépti jegyet osztottak ki.

A mi állatkertünk, ha nem is fog a hamburginak gazdagságával versenyezni, hiszszük, legalább a hont állatfajokban gazdag, s különösen az idegenekre nézve annál érdekesebb leend, mert nálunk is nem egy állat van, mely a föld más éghajlatában oly ritkaság, mint köztünk az afrikai sivatagok, vagy az amerikai rengetege vadjai. Másrésztől, ha a pesti állatkert föllállása után egy pár év alatt nem érné is el a kifejlés azon fokát, hogy gazdagságban a külföldiekkel versenyezzen, aggodunk nem kell. Csak az alapjeyen mielőbb letéve, az épület mindig emelkedni fog, ha munkás kezek nem hiányzanak; az óriás fenyűnek is, mely kezdetben szintén csak kicsiny mag volt, — századok kellene, hogy lombkoronája az égig érjen.

szereshetők levén, nem szükséges, hogy épen valamely nagyobb nyilvános egyetem vagy fótanoda tanárai legyünk, kik közköltegen tehetnek nagyobb kísérleteket, hanem minden ember, ha a természettudományokhoz hajlamot érez magában, ennek tanulmányozására az alsóbb rendű állatok között bőséges anyagot találhat, anélkül, hogy kedvenz időöltésére nagyobb szerű kiadásokat tenni kénytelenítették. A kik a Vasárnapi Ujság olvasói közül a rovarok életéből vett néhány igénytelen cikket szives figyelmükre méltatták, tapasztalhatták, hogy a rovarok, — bár tanulmányozásukra közönségesen kevés rokonszenv mutatkozik, — szervezetük különös kifejlődésében, alakjuk átváltozásában (metamorphosis), bámulatos művészetük sokféle nyilatkozványaiban, némely testrészeik remek szerkezetében stb., — méltó tárgyat képezik a gondolkozó s figyelmes természetbarátoknak. A pók is, melyre ez alkalommal a szives olvasó figyelmét fordítani ohajtom, bár első tekintetre undorító, sőt a nőknél általában félelmes behatást gyakorol, — csak

nyire 8 szeme, melyek különféleképen helyezték el, hanem oly állandó rendben, hogy azok a külön nemek meghatározásához biztos jelleget használhatók; ezen elhelyezés módjait alább bővebben fogjuk látni. A pók szeméiről most csak annyit akarok megjegyezni, hogy a rovarok reczés szeméiről különbözőleg mindenik szeme egyszerű, mindazáltal szaruhártyával, lencsével, üvegtesttel, hálóképi és érhártyával ellátott és hogy a sötétben csillog. A fejmell két oldalból nyul ki a póknak 8 lába. — Az altest többnyire feltűnően terjedelmes és mint fennebb említők, aránylag igen vékony szálauskával áll a fejmell összeköttetésben. — Régi közmondás valakinek nagy hasáról azt mondani, hogy pókhasu; de ha a pókhasu emberekről hasonlatot akarunk tenni a pókokra, vagy ha a potroh eredetét és tartalmát az embereknél és pókoknál egybevetni kívánánk, mindenesetre a pókokra esnek az előny, mert amár a póknak testi szépségét az aránytalan terjedelmű nagy has épen nem emeli és első tekintetről falánkságnak, torkosságnak lehetne azt

A hamburgi állatkert.

Képek az állat-életből.

A pók.

Nem csodálkozhatunk a felett, ha a közelében az alsóbb rendű állatok iránt, pól. a rovarok, férgek és egyéb közneven csuszó-mászó undoknak nevezett állatok és ezeknek tanulmányozása iránt nemcsak kevés rokonszenvet, de épen az ellenkezőt, undort vagy félelmet tapasztalunk. — Ez onnan van, mert iskolai nevelésünkben csak némely nagyobb állatok leírását ismerjük, — az alsóbb rendűekről pedig csak homályos ismerettel bírnak. Pedig az újabb időkben épen a legalsóbb állatrendek, valamint a legegyszerűbb szervezettü növények képezik a természetbúvárok legszorgalmasabban tanulmányozott tárgyait, — és méltán, mert ezekből merítették a szervei élet kifejlődésének, ugyszólván az élet bölcsőjének magyarázatára szolgáló legfontosabb sokkal több mű-tőt is találtunk, azonfelül ezen állatkák mindegyikünk körében könnyű fáradsággal meg-

győződik le az ellenszenvet, — méltónak fog mutatkozni figyelmünkre, s a reá fordított időt bizonyosan kárpótolni fogja.

A pók, mely első tekintetre a rovarokhoz hasonlít, a régiebb felosztásokban ezekhez soroztatott; mindazonáltal egészen más természetű s újabb időkben az iz-állatok II. osztályának az ugynevezett *panknyóknak* (arachnoidea) 2-ik rendét képezi, melynek főjelleme az, hogy alteste a felsőtől egy kis szálauskával el van különítve, s fonó szervekkel bír. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel helyett tüdővel él. A pók a rovaroktól még azáltal is különbözik, hogy egész testét nem valami kemény és rovátkolt, hanem puha, szinte selyem- vagy bársonyszerű küllő fedí, szárnyai nincsenek; a rovaroknál szokásos átváltozásokon (metamorphosis) nem megy keresztül, hanem teljes felnőttéig többször vedlik, a lélekzéshez légcsővel

** (Halálhírad.) A gyilkos Soós Imre fölött kimondott halálhíradat a hétszemélyes tábla is helyben hagyta.

** (A jeles zenész Volkmann Róbert) február 21-én a nemzeti muzeumban hangversenyt rendez, melynek érdekét különösen növeli, hogy többnyire saját szerzeményei fognak előadni.

** (Figyelmeztetésül.) Jász-Felső-Szentgyörgyri a következő sorokat veszszük: Kisdéd, alig 1500 lélekkel bíró községünk nem régiben kebelrázó eseménynek lón tanuja.

— (Adakozás.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult heten beküldetett: Az alföldi szűkölködők számára: Késmárk-ról az ottani ev. lyceum tanulói, egy általok rendezett színi előadás jövedelmét 48 ftot. (Küldve Pálcsó István tanár ur által.)

Nemzeti színház.

Péntek, jan. 22. „A tündér ujjak.“ Színmű 5 felv. Franczizból ford. Feleki.

Szombat, jan. 23. „Az álarcos-bál.“ Opera 5 felv. Zenéje Verdítől.

Vasárnap, jan. 24. „Szécsi Mária“ vagy „Múrnyárvár ostroma.“ Színmű 3 felv. Irta Szigeti. Hétfő, jan. 25. „Gríttyi.“ Szomorjáték 5 felvonásban. Irta Szigligeti.

Kedd, jan. 26. „Az álarcos bál.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerzte Verdi.

Szerda, jan. 27. „A czárnó.“ Dráma 5 felv. Scribe után ford. Huszár T.

Csütörtök, jan. 28. „Észak csillaga.“ Opera 3 felv. Zenéje Meyerbertől.

Budai népszínház.

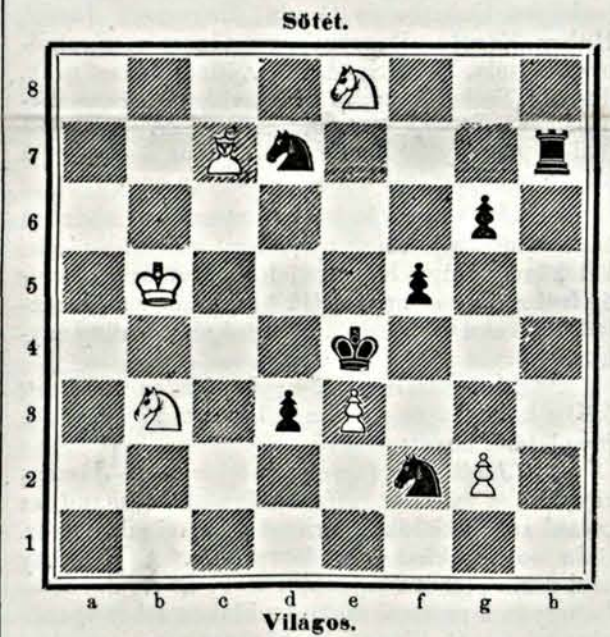
Jan. 22-26. „Az ördög pillulái.“ Nagy bohóság 15 képlettel 3 szakaszban.

Jan. 27. A színház zárva volt.

Jan. 28. Ismét „Az ördög pillulái.“ ezuttal 45-ödször.

SAKKJÁTÉK.

214. sz. f. — Medgyesi Ödöntől (Budán).

A 209-dik számú feladvány megfejtése. (Báró Meszina Istvántól Nagyváradon.)

Világos. Sötét. 1. V e1 - e4 + ... f 5 - e4 ; 2. F h3 - e8 . . . . . tetzés szer. 3. F e8 - b7 ; mat.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Bacsányban: Tomka Kálmán. — Zórnattán: Markovics Samu. — Valkányban: Szilvásy György. — Debreczenben: Sperber F. (a 208. sz. is.) — Rimaszombaton: Róth Kálmán. Pesten: Cselkó György. — Budán: Medgyesi Ödön. — Bajmákon: Weisz Fülöp.

Szerkesztői mondanivaló.

7028. Debreczen. ^ A kisérő levél a sok jéz közt eltévedvén, most senki nem tudja a kívánt kötet és „ívek“ számát. Pedig szivesen elküldének. Adandó alkalommal ezt a kis ímestét kérjük.

7029. Nagybarát. Sz. S. A becses küldeményt vettük az előfizetési pénzzel együtt. Egy szerény kis észrevételünk van: Az efféle megrendelő levelek, a hely és idő megnevezése nélkül, valóságos balesetek. Az utolsó posta ott volt ugyan kívül, de hát a megírni elfelejtett helység nevének csak a tavali előfizetési könyvek összevissza-forgatása után találhattuk meg. S a lap csak azután indulhatott meg.

7030. Igó. A meglepetés tökéletes volt. Mihelyt lehet, bővebben válaszolunk. Addig is eljen a vasműpar s az aczel szűrlésű jellemei!

7031. Bécs. Dr. E.-r. Sajnáljuk, hogy az ön által kidolgozott tárgyról már lapunk mult ózi folyamában jelent meg egy hasonló tartalmu czikk. Régibb ígértünk most végre teljesedésként indulhat.

7032. Debreczen. Cs. O. Reméljük, hogy a becses közleménynek mielőbb helyet nyithatunk. Csak ne tessék. zugolódni, ha kissé továbbra húzódik, mint magunk is szeretnők. Különbben az „akademiás“ ajánlja hivatalbeli szolgáltatást.

7033. Nagyvárad. K. P. A. V. U.-ból, mint a melynek cikkei nincsenek annyira időzök kötte, mindig több felesleges példányt nyomnak, s azért ennek teljes száma idei példányaival még szolgálhat a kiadó-hivatal. A P. U.-ból azonban az első 2-3 szám teljesen elfogyott, s csak ezek híval küldetnek meg az új előfizetőknek a példányok. Az elkésés itt rendszeren ezen kellemetlenséggel jár.

7034. Bécs. Cs. J. Elég az, sok is, olyan embertől, a ki nem jár soha iskolába. De azért mi azt tanácsoljuk, hogy hagyja a veritási mesterséget azoknak, a kik többet tanultak, s több idejük és hivatauk is van hozzá. Önnek van becsületes mestersége — legyen ön ügyes, szorgalmas, iparos, és szeresse mindenkor az irodalmat. Maradjon mindenki a maga szakában.

7035. Hanva. Ama tárgy mind ekkoráig csak a „cizmen“ akadt meg. Azóta ímestévre került szóba. Az akarat még mindig megvan. De majd levélb n bővebben.

7036. Miskolcz. U. K. Nagy dolgokat nem ígérhetünk; ama nagyobb kiküldés iránti ohajtat pedig épen meghaladná erőnket. Hanem az egyes közleményeket illetőleg az illető lakozim pontos kijelölését kérjük. A levél egyes részei felett szomoruan csodálkozunk.

7037. Dárda. Cs. Antonia. Vajjon az agg Farkas Lászlónak volt-e valami csekély díjpenze? nem tudhatuk meg. Hogy most, mint multkor írunk, reá nézve idegen szegény emberek gondos ápolása alatt él, arról magunk is meggyőződünk. Lakása: Lipót-utca 35. szám. Az ágyast többé el nem hagyhatja, s miután az szeme világát is elveszté, most már egészen tehetetlen.

7038. Kun-Sz. Miklós. K. G. A cikke megérkeztek, s várják a sort s kedvező alkalmat.

Folyvást előfizethetni

VASÁRNAPI UJSÁG

és Politikai Ujdonságok

1864-dik évi folyamára.

Előfizetési föltételek:

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt postán küldve, vagy Buda-Pesten kézhez hordva:

Egész évre (január—december) . . . . . 10 ft.

Fél évre (január—december) . . . . . 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság:

Egész évre (január—december) . . . . . 6 ft.

Fél évre (január—június) . . . . . 3 ft.

Csupán Politikai Ujdonságok:

Egész évre (január—december) . . . . . 6 ft.

Fél évre (január—június) . . . . . 3 ft.

Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tisztelet-példánnyal szolgálunk. A pénzes levelek bérmentes küldése keretük.

A Vasárn. Ujság és Polit. Ujdonságok kiadó-hivatala.

(Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt.)

TARTALOM.

Czinár Mór (arckép). — Szécsi Dezső menyasszonya. Tórs Kálmán. — A hittagadó (folytatás). Jókai Mór. — Az érzékek kölcsönös helyettesítése (folyt.). — Duna-Földvár (képpel). — A hamburgi állatkert (képpel). Képek az állatleletről. A pók. Dr. Sz. — Egy bátor ember. — Debreczeni levél. — Tarház: Egyház és iskola. — Közintézetek, egyletek. — Mi újság? — Nemzeti színházi napló. — Budai népszínház. — Sakkjáték. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti napár.

Felelős szerkesztő Pakh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

Előfizetési föltételek 1864-dik évre: A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft. Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábjott petit sor ára, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krba; háromszor- vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelk Alajos. — és Pesten: a keresztész. gazdasági ügynökség is. Józseftr. 14. sz. a Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

A csetneki régi templom.

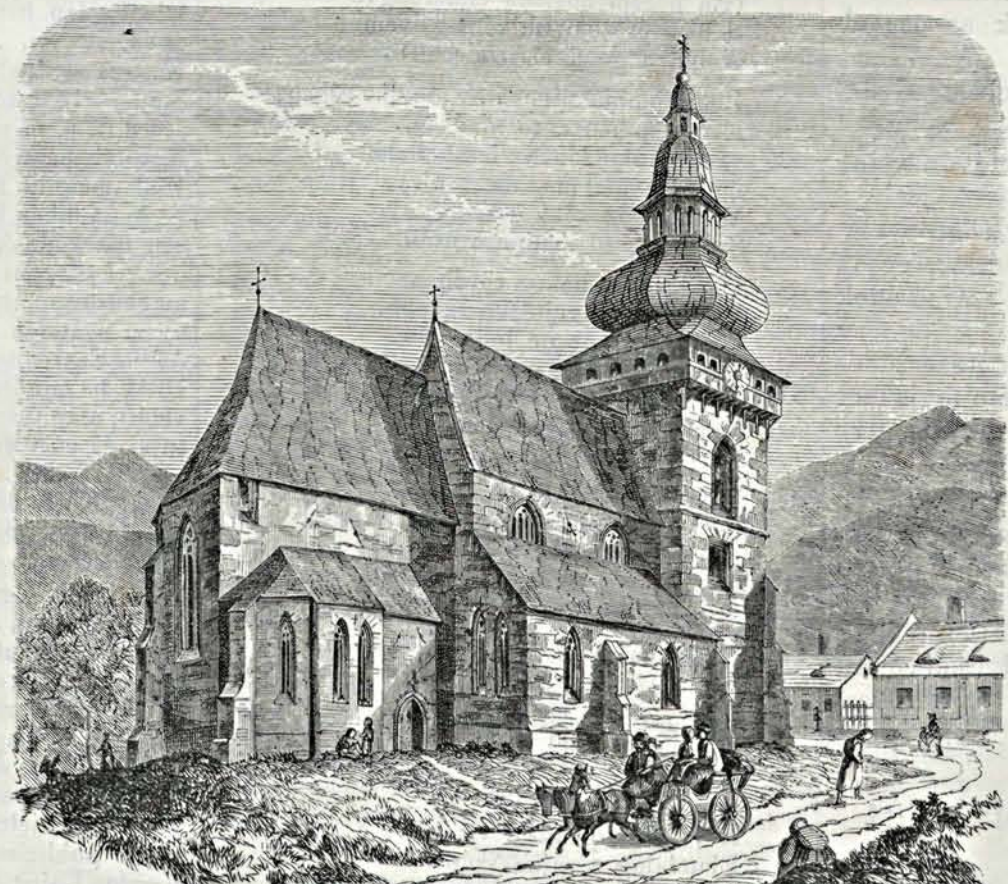
lett a falon egy, párolgó serbetet ivó és csibukozó török ül lefestve, e körirattal:

„Ut cernis fumum, mittendo ex ore volantum, Esto memor, quod sic transit gloria quaevis.“ (A mint e füstöt szádból kirepülni tekinted, Jusson eszedbe, hogy így elenyésszik bámi dicsőség.) Lehoczky Tivadar.

A hit-tagadó.

Történeti elbeszélés, írta JÓKAI MÓR. (Folytatás.)

A meghiusult kísérlet utolsó erőfeszítése volt Damaskusnak, Tamás vezér vert hadai-val a balsors ítélete tért vissza a kapukon.

A csetneki ev. templom. — (Myskovszky rajza után.)

Hosszu védelemre kevés volt már az élelmi szer, gyors diadalra a férfiero.

Tamás vezér tudhatá, hogy elvesztegetni való nap sincs hátra többé; az áruló Jónás, ki testvéreit megtagadta, el is fogja adni őket. Ő védte legerősebben a város falait, ő tudja, hol leggyöngébbek azok? Következő éjjel száz, választott kiüldötte

a városnak, élén a papsággal, teljes ornatuban, lépett ki a kapun, s ment ünnepélyes rendben, az urnapi lámpások világa mellett a szaraczenok táboráig.

Midőn a szabad ég alatt voltak, a püspök egy rövid imát mondott társai előtt; utolsó, melyet keresztény püspök e helyen Istenhez emelt. E végima azért szólt, hogy lágyítsa meg az ur a kegyetlen ellenség szívét.

Az ur! A mindenható ur! A világszelem, ki küld harcztot és háborút a béke és öröm országaira, és az ő bölcs lelke tudja azt, hogy miért? Teheti-e, hogy saját kardját, az „Isten kardját,“ Kaledet, kit maga vert aczéllá, és tüzből megedzett, és vérben megfestett, hajlékonyvá, olvadóvá tegye, kit könyörgés meghajt, könyörgés megvaszt.

Az ur tehetta azt. Midőn a küldöttek megjelentek az arab táborban, Kaled, az Isten kardja, nem volt sehol. Nem találták, titokban ment el; senkinek sem mondta hová? és vele együtt eltűnt Jónás, a renegát, Derár, a bősziült, és Zaleika, a boszuálló özvegy; mind azok, a kik a damaskusi kereszténynek halálára esküdtek, a kiket boszu, szerelemföltés, dicsosomj, sötét gyász kérelhetlenné tett, a kik vért szomjaztak; mint egy leheletr el voltak tüntetve az arab táborból, és hirt sem tudott rólkuk mondani senki.

Ott maradt pedig helyökben a kegyes Abu Obeidah, a második fővezér, ki csak azért járt Kaleddel, hogy a mi sebeket az Isten kardja üt, azokat bekötözgesse.

Midőn az örök tudaták a püspökkel, hogy Kaled nincs jelen, s helyette Abu Obeidah, a vele egyrangú vezér sátorába vezették őket, a püspök égre sohajta: „meghallgattatánk.“ És valóban meghallgattatánk.

HETI NAPTÁR.

Table with columns for dates and events. It lists the days of the week and corresponding religious or public events for January 19th to 25th, including names like 'Sebat R.', 'fok vi.', and '6. p.'. It also includes a section for 'Holdnegyed' and 'Utolso negyed'.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten, 1864.